

Klapzubova jedenáctka

Kontext autorovy tvorby:

Eduard Bass (Eduard Schmidt) 1888-1946

- Český spisovatel, novinář, fejetonista, satirik, zpěvák, recitátor, divadelní kritik atd.
- Narodil se v Praze na Malé straně, vystudoval staroměstskou reálku a vyučil se kartáčnictví, později studoval ve Švýcarsku a v Německu.
- recitátor a zpěvák v Schöblově kabaretu U Bílé labutě
- spoluzakladatel literárního kabaretu Červená sedma (později ředitel – také v kabaretu Rokoko)
- vydával kabaretní texty v edici Syrinx, satirický časopis *Šibeničky* a spolu s několika karikaturisty tzv. *Letáky*
- redaktor a šéfredaktor Lidových novin
- Fejetonista, reportér, soudničkář a divadelní kritik
- Klapzubova jedenáctka, Cirkus Humberto, Lidé z maringotek, Holandský deníček

Literární/obecně kulturní kontext:

Autoři demokratického proudu

- Autoři nejdou přímo zařadit – psali v 20. a 30. letech 20. století
- Tito spisovatelé pracovali v Lidových novinách (=) všichni novináři
- Podporovali Masaryka – okruh kolem Masaryka se nazýval Pátečníci, sraz každý pátek v Čapkově vile

Autoři:

- Karel Čapek (R.U.R, Bílá nemoc, Hordubal, Povětroň, Povídky z jedné a druhé kapsy)
- Josef Čapek (Psáno do mraků) – spíš výtvarník
- Karel Poláček (Bylo nás pět, Muži v ofsajdu – také sportovní literatura)

Zasazení výňatku do kontextu díla:

Děj se odehrává v Dolních Bukvičkách. Ottec Klapzuba má 11 synů, z nichž udělá fotbalisty. Klapzubové u nás vyhráli všechny zápasy rozdílem třídy, a proto odjeli hrát do Evropy. Na jeden zápas přišel i princ Waleský. Král chtěl, aby zali do mužstva i jeho syna. Klapzuba jej vzal s sebou domů, aby s nimi trénoval a odehrál zápasy, ale jako náhradník. Poté měli hrát zápas s Barcelonou. Ta se ale však rozhodne vyhrát tak, že bude faulovat. Klapzuba na to ale přijde a svým synům dá ochranné gumy. Zápas hoši tedy vyhráli. Poté přijedou domů a s fotbalem chtějí skončit, protože po návratu si s nimi nechce zahrát parta dětí, protože prý hrají pro peníze a děti o čest. Z Austrálie jim ale přijde dopis, že mají odehrát ještě poslední zápas, aby se stali mistry světa. Klapzubové odjeli a zápas vyhráli (9:1). Cestou zpět jejich loď ztroskotala. Hoši se zachránili a doplují na ostrov lidožroutů. Ti jim navrhnou, že je nesní, ale musí vyhrát zápas proto nim. Je to sice jiný zápas, než hoši znají, musí se naučit faulovat a musí mít oblečené gumové obleky jako v Barceloně. A tak kanibalové utečou. Rodina se tedy vrací zpět do Bukviček.

Téma a motivy: vítězství a dobrodružství fotbalového mužstva Klapzubova jedenáctka (popsána odlehčeně a velmi vtipně)

Sport – profesionální sport i pro radost, fotbal, cestování, obětavost, bratrství, fair play, čistota sportu, radost ze hry

Motivy: poctivost, píle, bratrství, fotbal, zápasy, pracovitost, odhodlanost, vášně a zapálení pro věc

Autor chtěl ukázat, že s poctivostí nejdál dojdeš. Také chtěl poukázat na píli a pracovitost.

Časoprostor: Česko, Španělsko, Anglie, Austrálie (celý svět – česká Odyssea); během několika let v 1. pol. 20. stol.

Kompozice: Chronologická; členěno do zhruba stejně dlouhých kapitol; 1 hlavní dějová linie + několik vedlejších

Literární druh a žánr: Epika, próza, novela/humoristický román

Vyprávěč: Nezúčastněný v er-formě (vševědoucí)

Postavy:

- Táta Klapzuba – postarší, chytrý – selský rozum, prozíravý, liška podšitá, vyzná se v lidech, vynalézavý dobrácký, spravedlivý, poctivý, vyjadřuje se hovorově, na nic si nehraje, vždycky kouří fajfku. Od synů odvrací překážky a nečestné praktiky.
- Klapzubova jedenáctka, mužstvo – brání jako jednotlivci (féroví, bratrský duch), sportovci, čestní, hodní, pracovitá. Např. Honza – nejstarší, čahoun, brankář, Frantík a Jura – nejmladší, na křídlech, Josífek a Tonda – spojka, Karlík – střed zálohy, Slávek. Drží vždy při sobě, navzájem se nikdy nezradili, nezmohla je pýcha i když byli slavní po celém světě.
- Princ Waleský – syn anglického krále, budoucí anglický král, přidá se k mužstvu jako náhradník

Vyprávěcí způsoby: Přímá řeč

Typy promluv: Dialogy i monology

Jazyk: Hovorové a nespisovné výrazy (hlavně táta Klapzuba), fotbalová terminologie a žargon, archaismy